

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.9.2007
KOM(2007) 493 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG
EUROPA-PARLAMENTET**

**Beretning fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet
om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2006**

{SEC(2007) 1083}

INDHOLDSFORTEGNELSE

Beretning fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2006**Error! Bookmark not defined.**

1.	Indledning	3
2.	Oversigt	3
2.1.	Baggrund	3
2.2.	Makrofinansiell bistand i 2006.....	4
2.2.1.	Nye afgørelser	4
2.2.2.	Udbetalinger	4
2.3.	Sammenfatning af de nyeste transaktioner i modtagerlandene.....	4
2.3.1.	Det vestlige Balkan	4
2.3.2.	De nye uafhængige stater (NIS).....	5
3.	Geografisk fordeling og vurdering af den makrofinansielle bistand	6
3.1.	Geografisk fordeling	6
3.2.	Vurdering	6
3.2.1.	Armenien.....	6
3.2.2.	Rumænien	7
3.2.3.	Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien	7
3.3.	Forbedring af den økonomiske forvaltning i modtagerlandene: operationelle vurderinger	7

1. INDLEDNING

Denne beretning giver en generel oversigt over EU's makrofinansielle bistand til tredjelande med en historisk baggrund, en sammenfatning af transaktionerne i 2006, oplysninger om de seneste transaktioner i det vestlige Balkan og de nye uafhængige stater samt statistikker over de forskellige transaktioner, de er foretaget siden 1990.

De seneste tendenser i EU's makrofinansielle transaktioner indgår sammen med resultaterne af de tre efterfølgende evalueringer, der er blevet foretaget i henholdsvis 2005 og 2006, i denne beretning. Formålet med evalueringerne er at vurdere virkningen af de relevante aspekter af den økonomiske stabiliseringsproces og gennemførelsen af strukturreformer i modtagerlandene. Fremskridtene i den henseende afspejler også, i hvilken grad de økonomiskpolitiske betingelser, der er knyttet til EU's makrofinansielle bistand, er blevet opfyldt. Desuden er to nye efterfølgende evalueringer undervejs. Den endelige beretning skulle foreligge i slutningen af 2007.

For så vidt angår Revisionsrettens anbefaling i den særlige rapport fra marts 2002 om forbedring af den økonomiske forvaltning i modtagerlandene, har Kommissionen desuden siden 2004 med bistand fra et revisionsfirma foretaget operationelle vurderinger af de finansielle kredsløb og af organiseringen af kontrollen i forbindelse med den makrofinansielle bistand i hvert modtagerland. Der tages passende hensyn til konklusionerne af disse vurderinger ved udarbejdelsen af de politiske betingelser, der knyttes til gennemførelsen af bistanden.

Denne beretning fremlægges i overensstemmelse med Rådets afgørelser om Fællesskabets makrofinansielle bistand eller ekstraordinære bistand til tredjelande og er en opfølgning på de beretninger, der er blevet fremlagt i de foregående år. Parallelt hermed offentliggøres en mere detaljeret undersøgelse (arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene **SEK(2007)...**), der indeholder økonomiske og finansielle oplysninger om modtagerlandene.

2. OVERSIGT

2.1. Baggrund

Den makrofinansielle bistand støtter modtagerlandenes politiske og økonomiske reformbestræbelser og gennemføres i tilknytning til støtteprogrammer fra IMF og Verdensbanken. Den makrofinansielle bistand bygger på et sæt principper, som Rådet bekræftede i sine konklusioner af 8. oktober 2002, og som understreger bistandens ekstraordinære karakter, dens komplementaritet i forhold til midler fra de internationale finansielle institutioner og de makroøkonomiske betingelser, der er knyttet til bistanden. EU's makrofinansielle bistand har især støttet modtagerlandenes bestræbelser på at gennemføre økonomiske reformer og strukturændringer. I snæver koordination med IMF og Verdensbanken har bistanden fremmet foranstaltninger, der er skræddersyet til specifikke nationale behov, med den overordnede målsætning at stabilisere den finansielle situation og etablere markedsorienterede økonomier.

2.2. Makrofinansiel bistand i 2006

I perioden 2000-2006 er der truffet 17 afgørelser til et samlet beløb af 960 mio. EUR. Balkanlandene (Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Bosnien-Hercegovina, Serbien og Montenegro, herunder Kosovo og Albanien) har nydt godt af 13 bistandsafgørelser truffet af Rådet. Dermed er Balkanlandene de største modtagere af makrofinansiel bistand til et samlet beløb på maksimalt 783 mio. EUR ud af de 960 mio. EUR.

2.2.1. Nye afgørelser

Rådet vedtog to afgørelser i 2006.

Den 24. januar besluttede Rådet (2006/40/EF) at yde makrofinansiel bistand til Georgien på op til 33,5 mio. EUR (kun gavebistand).

Den 30. november besluttede Rådet (2006/880/EF) at yde makrofinansiel bistand til Kosovo¹ på op til 50 mio. EUR (kun gavebistand).

Desuden vedtog Kommissionen den 9. oktober 2006 et forslag om at yde makrofinansiel bistand til Moldova på op til 45 mio. EUR (kun gavebistand) og forelagde det for Rådet. Forslaget blev vedtaget af Rådet den 16. april 2007 (2007/259/EF).

2.2.2. Udbetalinger

Udbetalinger af makrofinansiel bistand androg i alt 61 mio. EUR i 2006, heraf 42 mio. EUR i form af gavebistand, 13 mio. EUR til Albanien, 7 mio. EUR til Tadsjikistan og 22 mio. EUR til Georgien (i to trancher a 11 mio. EUR).

Bistand udbetalt i form af lån androg 10 mio. EUR til Bosnien-Hercegovina og 9 mio. EUR til Albanien.

2.3. Sammenfatning af de nyeste transaktioner i modtagerlandene

2.3.1. Det vestlige Balkan

I februar 2006 udløb en makrofinansiel bistandstransaktion på 60 mio. EUR til **Bosnien-Hercegovina**, som Rådet havde vedtaget den 5. november 2005 (og ændret den 7. december 2004), med udbetalingen af et lån på 10 mio. EUR som led i den sidste tranche. Gavebistandsdelen var allerede udbetalt i 2005 efter en tilfredsstillende opfyldelse af betingelserne herfor.

Bistanden til **Serbien og Montenegro** på op til 200 mio. EUR (120 mio. EUR i gavebistand og 80 mio. EUR i lån), som Ministerrådet havde godkendt den 5. november 2002 og 25. november 2003, udløb den 30. juni 2006. Af denne bistand var 155 mio. EUR (100 mio. EUR i gavebistand og 55 mio. EUR i lån) blevet udbetalt i fire trancher inden 2006. Lånedelen af den fjerde tranche på 15 mio. EUR kunne ikke udbetales i første halvdel af 2006 som planlagt, da myndighederne ikke

¹ Som defineret i FN's Sikkerhedsråds resolution 1244/99.

inden udløbet den 30. juni 2006 havde opfyldt de juridiske betingelser for låneudbetalingen. I juli, efter at Montenegro blev selvstændigt, meddelte Kommissionen desuden formelt de montenegrinske og serbiske myndigheder, at den havde besluttet ikke at udbetale femte og sidste tranche af denne bistand til et beløb af 30 mio. EUR (20 mio. EUR i gavebistand og 10 mio. EUR i lån), fordi der var sket kraftige forbedringer på området for ekstern finansiering i Serbien og Montenegro i 2006. Således blev udbetalingen af bistandsmidler på i alt 45 mio. EUR annulleret.

Bistanden på 25 mio. EUR til **Albanien**, der blev igangsat i 2004, er også indgået for 2006. Gavebistandsdelen på 3 mio. EUR af den første tranche blev udbetalt i november 2005, og lånedelen på 9 mio. EUR af den første tranche blev udbetalt den 23. marts 2006. Den anden og sidste gavebistandstranche på 13 mio. EUR af bistanden blev udbetalt den 31. juli 2006, efter at Kommissionen havde givet en gunstig bedømmelse af Albanis fremskridt med at reformere væsentlige områder som forvaltningen af offentlige midler, den offentlige forvaltning, den finansielle sektor, erhvervs klimaet og udviklingen af den private sektor.

I maj 2006 forelagde Kommissionen et forslag for Rådet om ekstraordinær finansiel bistand på op til 50 mio. EUR i gavebistand for at støtte **Kosovos** forventede budgetmæssige finansieringsbehov. Rådet traf sin afgørelse den 30. november. Bistanden blev givet som overgangsstøtte, mens man afventede en samlet vurdering af behovene, når Kosovos status var afklaret. Kommissionens personale tog på tjenesterejse til Pristina ved årets slutning for at gennemgå finansieringsbehovet med myndighederne i Kosovo og undersøge, hvilke betingelser der eventuelt skulle knyttes til bistanden.

2.3.2. *De nye uafhængige stater (NIS)*

Flerårige makrofinansielle bistandsprogrammer til fordel for **Armenien, Georgien og Tadsjikistan** blev besluttet i 1997 og 2000. Den sidste udbetaling til Tadsjikistan (gavebistand på 7 mio. EUR) blev foretaget i oktober 2006. De sidste udbetalinger til Georgien og Armenien fandt sted i 2004 og 2005. Det flerårige program er nu afsluttet.

Rådet vedtog i januar 2006 et nyt makrofinansiel program til fordel for Georgien til et beløb af 33,5 mio. EUR i gavebistand. Dette nye program er betinget af Georgiens hurtige nedbringelse af landets gæld til EU.

Udbetalingen af første og anden tranche (på hver 11,5 mio. EUR) foregik i august og december 2006.

Rådet havde i 2002 besluttet at yde makrofinansiel bistand til **Ukraine** (110 mio. EUR i lån). Men da der ikke forelå en fungerende finansieringsordning med IMF, er gennemførelsen af programmet aldrig kommet i gang. Dog indeholder Rådets afgørelse om programmet ikke nogen udløbsdato, hvorfor det (i princippet) kan igangsættes på ny på et senere tidspunkt.

Kommissionen forelagde i oktober 2006 et forslag for Rådet om et nyt makrofinansielt bistandsprogram til fordel for Moldova i forbindelse med en ny PRGF-ordning² med IMF. Den endelige afgørelse blev truffet af Rådet den 16. april 2007. I henhold til dette program skulle Kommissionen i 2007-2008 udbetale en samlet sum på 45 mio. EUR i gavebistand. Programmet skulle hjælpe Moldova med at gennemføre landets økonomiske program og bidrage til at dække dets eksterne finansieringsbehov i forbindelse med de ydre påvirkninger, som Moldovas økonomi stod over for (først og fremmest prisstigningerne på import af naturgas fra Rusland og restriktioner på Moldovas eksport af vin og mange landbrugsvarer). EU's makrofinansielle bistand vil være et supplement til den nye finansiering fra de internationale finansielle institutioner og bilaterale bistandsydere og til budgetstøtten fra EU's fødevarerprogram og nye europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument.

3. GEOGRAFISK FORDELING OG VURDERING AF DEN MAKROFINANSIELLE BISTAND

3.1. Geografisk fordeling

EU's makrofinansielle bistand har til formål at støtte den makroøkonomiske stabilisering i modtagerlandene og mindske deres betalingsbalanceproblemer (og budgetproblemer). Bistanden er også et nyttigt middel til at fremme strukturreformer. De mest omfattende makrofinansielle bistandstransaktioner blev besluttet og udbetalt i årene umiddelbart efter ændringerne i de politiske og økonomiske systemer i de central- og østeuropæiske lande.

I årenes løb er der sket en stigning i antallet af lande, som EU har udvidet sin støtte til, da flere og flere af EU's nabolande stod over for betalingsbalancevanskeligheder og forpligtede sig til at gennemføre økonomiske reformprogrammer. Dette resulterede i en forskydning i den geografiske balance i bistanden i forhold til de første år, hvor de fleste modtagerlande var lande i Central- og Østeuropa. Siden 2000 er EU's makrofinansielle bistand således udelukkende ydet til landene på det vestlige Balkan (83 % af afgørelserne fra 2000 til 2006) og til de nye uafhængige stater.

3.2. Vurdering

Ifølge finansforordningen har Kommissionen gennemført et evalueringsprogram for at vurdere virkningen af den makrofinansielle bistand i hvert enkelt modtagerland. Analyserne foretages af eksterne konsulenter, der vælges ved et offentligt udbud. Ved slutningen af 2006 har to forskellige konsulentfirmaer fuldført tre efterfølgende evalueringer af henholdsvis Armenien, Rumænien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. De væsentligste iagttagelser er følgende:

3.2.1. Armenien

Ifølge evalueringens konklusion bidrog bistanden til den kortsigtede makroøkonomiske stabilisering, forbedrede den eksterne finansieringssituation og medvirkede til at lempe de sociale vanskeligheder på kort sigt. På den anden side var den makrofinansielle bistand ikke fuldstændig effektiv med hensyn til at støtte

² PRGF: Poverty Reduction and Growth Facility - facilitet for fattigdomslempelse og vækst.

økonomiske og institutionelle reformer på kort og mellemlangt sigt. Virkningen af den makrofinansielle bistand på Armeniens økonomiske situation ser følgelig ud til at være begrænset.

3.2.2. *Rumænien*

Den makrofinansielle bistandstransaktion bidrog direkte til at forbedre landets finansielle bæredygtighed på mellemlang og lang sigt og understøttede indsatsen for at indføre markedsøkonomiske principper. Rumænien nød godt af flere bistandsprogrammer i forbindelse med tiltrædelsespolitikken, hvorfor det er vanskeligt at fastslå, nøjagtig hvilken virkning de makrofinansielle bistandstransaktioner har haft i sig selv, løsrevet fra resten af programmerne.

3.2.3. *Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien*

De makrofinansielle bistandstransaktioner havde en positiv virkning på landets betalingsbalance og gjorde det muligt at slække på de stramme budgetter. De medførte også en let forøget økonomisk vækst. Virkningen af makrofinansiell bistand på den eksterne bæredygtighed på mellemlang til lang sigt er ifølge analysen positiv, om end af begrænset omfang.

Hver gang Kommissionen har truffet beslutning om at udbetale midlerne, har dette indgydt tillid til disse landes økonomi og dermed bidraget til at forbedre deres erhvervs klima.

3.3. **Forbedring af den økonomiske forvaltning i modtagerlandene: operationelle vurderinger**

Siden 2004 er der foretaget syv operationelle vurderinger i de lande, der modtager makrofinansiell bistand (Albanien, Armenien, Tadsjikistan, Serbien-Montenegro, Bosnien-Hercegovina, Georgien og Kosovo). Arbejdsprogrammet for hver operationel vurdering blev udformet i overensstemmelse med SIGMA-metoderne³ og i samarbejde med konsulentfirmaet Deloitte. Undersøgelserne har dels været rettet mod centralbankernes uafhængighed og driften af deres regnskabsafdelinger, dels mod finansministerierne (med hensyn til budgetfastlæggelsen), finansdepartementerne, de interne revisionstjenester og personale- og it-afdelingerne. Driften af de eksterne revisionsfirmaer undersøges også systematisk for at vurdere deres kontrolmetoder.

De hyppigste henstillinger vedrører finansministeriet og behovet for at indføre Single Treasury Account (STA), hensigtsmæssige regnskabssystemer og nedskrevne procedurer. Kapaciteten i den interne kontrol skulle i alle tilfælde styrkes, og særlige uddannelsesforløb blev anbefalet. I visse tilfælde forekommer afdelingerne, der skal udarbejde makroøkonomiske prognoser, ikke at være i stand til at udfylde deres rolle. De eksterne revisionsfirmaer blev ikke fundet tilstrækkelig uafhængige.

I de fleste tilfælde var konklusionen på vurderingerne, at rammerne for forsvarlig økonomisk forvaltning var til stede. De alvorligste svagheder, der blev konstateret under disse besøg, er behandlet i aftalememorandummet, og der blev fastsat korte

³ SIGMA: Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern Europe Countries.

frister til at rette op på situationen. For Bosnien-Hercegovinas vedkommende, hvor aftalememorandummet allerede var underskrevet, blev der defineret et antal foranstaltninger, der skulle træffes, førend yderligere udbetalinger kunne finde sted, f.eks. styrkelse af den interne revisionsafdeling i finansministeriet og vedtagelse af instrukser med bl.a. minimumskrav om fordeling af pligter inden for regnskabs-, godkendelses- og betalingsfunktioner. Der er aflagt opfølgende besøg (Albanien, Armenien, Tadsjikistan og Georgien) for at vurdere forbedringerne i de nationale forvaltninger efter de første henstillinger.

Tre år efter begyndelsen af disse operationelle vurderinger og trods nogen forsinkelse i gennemførelsen af de krævede ændringer har Kommissionen kunnet konstatere reelle forbedringer i den offentlige økonomiske forvaltning i alle disse lande, f.eks. indførelse af Single Treasury Accounts og nedskrevne procedurer i de forskellige finansministerier.

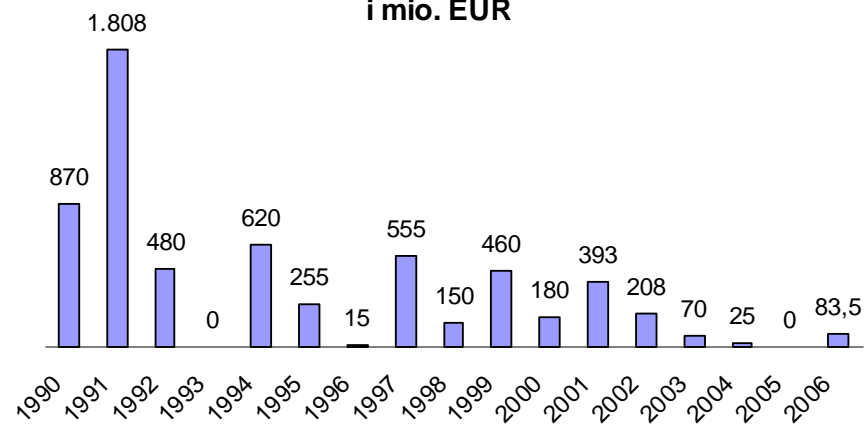
Tabel 1. Makrofinansiel bistand, 1990-2006
Maksimalt beløb godkendt, mio. EUR

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	I alt
I regioner																		
Centraleuropæiske kandidatlande	870	1.220	410		255			250		300								3.305
Det vestlige Balkan			70		35			40		160	55	393	190	70	25		50	1.088
NIS					130	255	15	265	150		125		18 (a)				33,5	991,5
Middelhavslandene		588			200													788
Samlede godkendte beløb	870	1.808	480	0	620	255	15	555	150	460	180	393	208	70	25	0	83,5	6.172,5
heraf gavebistand		28	70		35			95		70	90	168	130	45	16		83,5	830,5
		Rentetilskud til Israel	Albanien		Albanien			Armenien og Georgien (95)		Bosnien (40) FYROM (30)	Kosovo (35) Tadsjikistan (35) Moldova (15)	FYROM (18) Serbien og Montenegro (20) Kosovo (120) (30)	Serbien og Montenegro (75) Bosnien (45) Moldova (15) (b)	Serbien og Montenegro (45)	Albanien (16)		Kosovo (50) Georgien (33,5)	

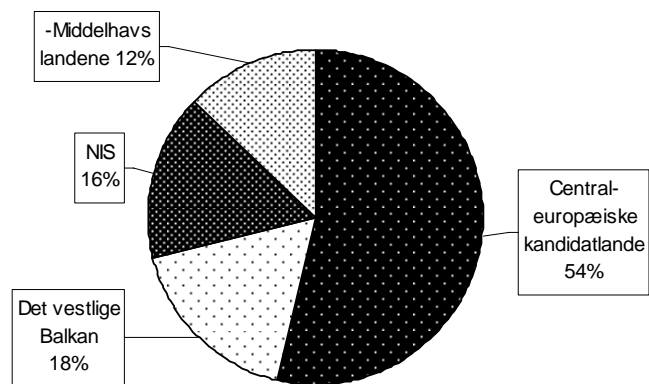
(a) nettobeløb, der tager hensyn til (b) og for Ukraines vedkommende et nyt lån til 110 mio. EUR sammen med samtidig annullering af 92 mio. EUR af det lån på 150 mio. EUR, der blev vedtaget i 1998.

(b) gavebistand på 15 mio. EUR og samtidig annullering af det lån på 15 mio. EUR, der blev vedtaget i 2000.

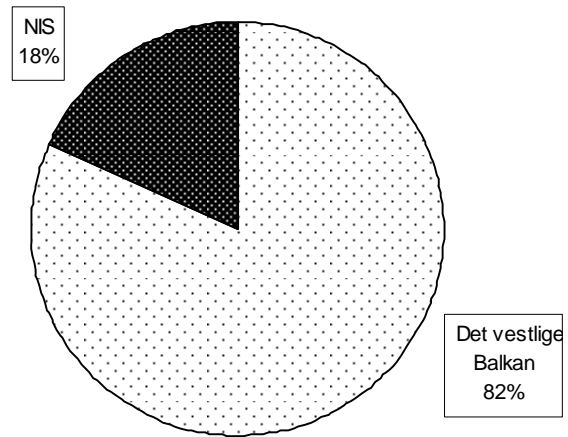
**Figur 1a. Maksimale beløb godkendt pr. år,
i mio. EUR**

**Figur 1b. Makrofinansiel bistand 1990-2006,
godkendelser, fordelt på regioner**

Figur 1c. Makrofinansiel bistand 2000-2006, godkendelser, fordelt på regioner

Tabel 2: Makrofinansiel bistand, 1990-2006

Udbetalinger, mio. EUR

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	I alt
I regioner																		
Centraleuropæiske kandidatlande	350	695	705	270	70	80	40	70	250	40	160			50				2.780
Det vestlige Balkan			35	35		15	20	25	15	25	105	312	130	146	20	58	32	973
NIS					25	135	115	100	156	71		80	11	7	12	8,5	29	750
Middelhavslandene			438		150	100												688
Samlet beløb udbetalt	350	695	1.178	305	245	330	175	195	421	136	265	392	141	203	32	66,5	61	5.190,0
heraf gavebistand			63	35		15	20		18	28	85	105	141	85	22	51,5	42	710,5
		Israel (28) Albanien (35)	Albanien	Albanien	Albanien			Armenien (8) Georgien (10)	Armenien (4), Georgien (9), Bosnien (15)	Bosnien (10) FYROM (20) Kosovo (35) Montenegro (20)	Bosnien (15) FYROM (10) Kosovo (15) Serbien og Montenegro (tidl. Jugoslavien) (35) Georgien (6) Tadsjikistan (14)	Armenien (11) Kosovo (15) Serbien og Montenegro (18), Tadsjikistan (7)	Bosnien (25), Serbien og Montenegro (10) Armenien (35), FYROM (18), Tadsjikistan (7)	Serbien and Montenegro (10) Armenien (5,5) Georgien (6,5)	Serbien og Montenegro (25) Bosnien(15) Albanien(3) Armenien (1,5) Tadsjikistan (7)	Albanien (13) Tadsjikistan (7) Georgien (22)		

NB: Tallene for 2000 omfatter udbetalinger til Bosnien, FYROM og Montenegro, der af tekniske grunde fandt sted i begyndelsen af januar 2001.

Tallene for 2001 omfatter udbetalinger til FYROM og Tadsjikistan, der af tekniske grunde fandt sted i begyndelsen af januar 2002.

Tallene for 2002 omfatter udbetalinger til Bosnien og Tadsjikistan, der af tekniske grunde fandt sted i begyndelsen af 2003.

